

Tárgytematika / Course Description

Magyar stilisztika

AKLB_TTTM064

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Baranyiné dr. Kóczy Judit

Félév / Semester: 2022/23/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 6/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

Témakörök:

- 1) A kognitív nyelvészet nyelvi modellje: az egyén nyelvi tudása, a nyelvközösség hagyománymondása, az interakció.
- 2) Nyelv és stílus, a stílus fogalmi meghatározásának alapkategóriái. Stilisztikai iskolák és stílusfelfogások a XX. században.
- 3) A stílus szociokulturális meghatározottsága: a norma, a stílusváltozók elrendeződése.
- 4) A stílus a nyelvi interakcióban: a stílusérték, stílustulajdonítás és a stílushatás.
- 5) A nyelv stilisztikai potenciálja. A stílusrétegződés megvalósulási tartományai: a hangzás, a szó, a mondat, a jelentés tartománya.
- 6) Az alakzatok, a metafora és a metonímia stíluspotenciálja. A metafora típusai: az orientációs metafora, a szerkezeti metafora, az ontológiai metafora.
- 7) Stílus és szöveg, a szövegtípusok stíluskérdései. Az irodalmi alkotások stíluskérdése.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Követelmények:

1. Az órákon való rendszeres és aktív részvétel (max. 1 hiányzás).
2. A kötelező irodalom folyamatos feldolgozása.
3. Egy zárthelyi dolgozat legalább elégségesre történő megírása. (időpont: **az utolsó alkalom**)
4. Önállóan elkészítendő dolgozat legalább elégségesre történő megírása (Minimum 4 oldal, Times New Roman 12-es betűtípus, 2 cm-es margó, másfeles sorköz)

(Leadási határidő: **A 12. héten tartott óra**)

A dolgozat választható témakörei

1. Egy szövegtípushoz kapcsolódó stilisztikai feladatlap és a felépítésének, tanítási módszertanának magyarázata (népmese, chat-szövegek, gyermekreklámok stb.)
  2. A stílus szociokulturális változóhoz (diáknyelv) kapcsolódó stilisztikai feladatlap és a felépítésének, tanítási módszertanának magyarázata
  3. Az alakzatok stíluspotenciáljához (beszélő nevek, metaforák 1-2 műben, testrésznevek a nyelvünkben) kapcsolódó stilisztikai feladatlap és a felépítésének, tanítási módszertanának magyarázata
- A dolgozat adhatja a választott (kellőképpen leszűkített és körülhatárolt) kérdéskör általános jellemzését, amelyet különböző – mindennapi és/vagy szépirodalmi – szövegpéldákkal szemléltet, de bemutathatja a problémát egy adott szöveg elemzésén keresztül is.*

e-mail: bkj@ga.sze.hu

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező olvasmányok:

- Baranyiné Kóczy Judit (kézirat). Kulturális metaforák és sémák a magyar népdalok folyó-reprezentációiban.
- Fehér Erzsébet 2000. A magyar stilisztika a 90-es években. *Magyar Nyelvőr* 124: 443–451.
- Heltainé Nagy Erzsébet 2010. A tulajdonnév jelentése és stilisztikája kognitív megközelítésben – a sinkai személynevekben. *Magyar Nyelvőr* 134: 283–297.
- Kövecses Zoltán 2005. *A metafora*. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe. Budapest: Typotex. 19–28, 43–56, 59–68, 147–166.
- Péter Mihály 1991. *A nyelvi érzelm kifejezés eszközei és módjai*. Budapest: Tankönyvkiadó. 40–49.
- Szilágyi N. Sándor 1996. *Hogyan teremtünk világot? Rávezetés a nyelvi világ vizsgálatára*. Kolozsvár: Erdélyi Tankönyvtanács. 7–9, 11–36, 37–60, 100–114.
- Tátrai Szilárd 2008. Narratív távolság – lírai közvetlenség. In: Tátrai Szilárd – Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.): *Szöveg, szövegtípus, nyelvtan*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 49–55.
- Tolcsvai Nagy Gábor 1996. *A magyar nyelv stilisztikája*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 121–132, 133–158, 255–258.
- Tolcsvai Nagy Gábor 2013. Konstruálás szövegszinten: a stílus és az irodalom kognitív nyelvészete. In: Tolcsvai Nagy Gábor: *Bevezetés a kognitív nyelvészetbe*. Budapest: Osiris Kiadó. 311–349.
- Tolcsvai Nagy Gábor 2013. Nyelvpedagógia és kognitív nyelvészet. In: Tolcsvai Nagy Gábor: *Bevezetés a kognitív nyelvészetbe*. Budapest: Osiris Kiadó. 351–356.